

Den 26. maj 2005

GRUNDNOTA TIL FOLKETINGETS EUROPAUDVALG

om forslag til Rådets direktiv om fællesskabsforanstaltninger til bekæmpelse af aviær influenza

Dok. KOM(2005) 171

Baggrund

Kommissionen har ved KOM(2005) 171 af 28. april 2005 fremsendt forslag til Rådets direktiv om fællesskabsforanstaltninger til bekæmpelse af aviær influenza (fugleinfluenza, AI).

Forslaget er modtaget fra Rådssekretariatet 3. maj 2005 i dansk sprogversion.

Forslaget er fremsat med hjemmel i TEF artikel 37 og kan vedtages af Rådet med kvalificeret flertal efter høring af Europa-Parlamentet.

Resumé

Kommissionen vil med forslaget ajourføre de gældende fællesskabsbestemmelser om fugleinfluenza (aviær influenza/AI), som er indeholdt i Rådets direktiv 92/40/EØF, for at sikre en mere effektiv forebyggelse og bekæmpelse af AI-udbrud. Endvidere vil det begrænse den sundhedsrisiko, de tab for erhvervene og de skadevirkninger for samfundet generelt, der er forbundet med denne sygdom. De gældende bestemmelser bliver ændret på følgende centrale punkter:

- 1. Ændring af definitionen af AI, så anvendelsesområdet for bekæmpelsesforanstaltningerne bliver udvidet til også at omfatte lav patogen (lav smitterisiko) AI-virus, der vil kunne udvikle sig til højpatogen (høj smitterisiko) AI-virus. Der vil dog blive sondret mellem de to former for AI, sådan at der kan anvendes bekæmpelsesforanstaltninger, der er målrettet de forskellige risici, de respektive virus udgør.*
- 2. Indførelse af obligatorisk overvågning for AI-virus med lav smitterisiko i alle medlemsstater.*

3. Nye og mere fleksible vaccinationsbestemmelser.
4. Nye, fleksible bestemmelser om bekæmpelse af lav- og højsmitsom AI virus hos andre tamfugle end fjerkræ, såsom fugle i zoologiske haver og truede dyrearter.
5. Nye bestemmelser, som med henblik på at beskytte menneskers sundhed skal sikre samarbejdet mellem medlemsstaternes veterinær- og sundhedsmyndigheder i tilfælde af påvisning af aviær influenza.
6. Tildeling af beføjelser til Kommissionen (ved forskriftsprocedure) til at iværksætte yderligere og mere specifikke AI-bekæmpelsesforanstaltninger og til at oprette en AI-vaccinebank.

Videnskabelige eksperter vurderer, at udbrud af AI, der ikke bliver bekæmpet, navnlig udbrud forårsaget af bestemte virustyper, efter overførsel af virusset til mennesker fra fugle eller andre dyr, på et tidspunkt kan føre til, at der opstår et virus, som fuldt ud tilpasser sig mennesket og kan forårsage en influenzapandemi i stil med den spanske syge i 1917-1919. En sådan pandemi kunne koste millioner af menneskeliv og få store samfundsøkonomiske konsekvenser på verdensplan.

En vedtagelse af forslaget vurderes at styrke sundhedsbeskyttelsesniveauet i Danmark.

Nærhedsprincippet

Det er vurderingen, at nærhedsprincippet er overholdt, idet der er tale om ændringer af og tilføjelser til allerede eksisterende EU-regler vedr. fællesskabsforanstaltninger til bekæmpelse af AI. Det vurderes endvidere at være ønskeligt med fælles EU-regler for at sikre en samlet europæisk indsats for at forebygge og bekæmpe AI.

Formål og indhold

Kommissionen vil med forslaget ajourføre de gældende fællesskabsbestemmelser om aviær influenza, som er indeholdt i Rådets direktiv 92/40/EØF, for at sikre en mere effektiv forebyggelse og bekæmpelse af AI-udbrud. Endvidere vil det begrænse den sundhedsrisiko, de tab for erhvervene og de skadevirkninger for samfundet generelt, der er forbundet med denne sygdom.

Tamfjerkræ er generelt fri for AI-virus. Visse vilde fugle og frem for alt svømmefugle såsom ænder og gæs virker imidlertid som permanente "depoter" af AI-virus med lav smitterisiko (Lav Patogen Aviær Influenza, LPAI), som fra tid til anden spredes til tamfjerkræ. Det er ikke muligt at stoppe spredningen af virus blandt vilde fugle i naturen. Det betyder, en vedvarende risiko for overførsel af AI-virus fra vilde fugle til tamfugle, hvor virus kan mutere til en meget smitsom type (Høj Patogen) AI, som medfører ekstremt høj dødelighed blandt fugle, og kan sprede sig til svin og mennesker.

Videnskabelige eksperter vurderer, at udbrud af AI, der ikke bliver bekæmpet, navnlig udbrud forårsaget af bestemte virustyper, efter overførsel af virusset til mennesker fra fugle eller andre dyr, på et tidspunkt kan føre til, at der opstår et virus, som fuldt ud tilpasser sig mennesket og kan forårsage en influenzapandemi i stil med den spanske syge i 1917-1919. En sådan pandemi kunne koste millioner af menneskeliv og få store samfundsøkonomiske konsekvenser på verdensplan.

Der har i de seneste år været alvorlige udbrud af AI med høj smitterisiko (HPAI) hos mange forskellige fuglearter i flere forskellige dele af verden. Hundreder af millioner af fugle er døde eller er blevet aflivet som led i sygdomsbekæmpelsesforanstaltningerne, og fjerkræindustrien har lidt meget store tab. Under disse udbrud er der også indberettet flere tilfælde af infektion hos mennesker, som i visse tilfælde har haft dødelig udgang.

For at reducere risikoen for spredning af sygdommen vil de nugældende bestemmelser om bekæmpelse af AI således blive ændret på følgende centrale punkter:

Med forslaget bliver det gjort obligatorisk at foretage AI-overvågning i alle medlemsstater, og der bliver fastlagt krav til de nationale overvågningsprogrammer. Anvendelsesområdet for bekæmpelsesforanstaltningerne bliver udvidet til også at omfatte LPAI, og der bliver opstillet specificerede krav til de nødvendige foranstaltninger i tilfælde af udbrud. Der bliver således sondret mellem de to former for AI-virus, sådan at der kan anvendes bekæmpelsesforanstaltninger, målrettet de forskellige risici, de respektive typer udgør. Disse detaljerede bestemmelser vedrører nedslagning, zoner, sporing, destruktion, rengøring og desinfektion, m.v.

Der indføres nye og mere fleksible vaccinationsbestemmelser. Det vil fortsat være **forbudt** at vaccinere mod AI som en alment forebyggende foranstaltning, men *nødvaccination* kan iværksættes, når der er risiko for, at et udbrud truer med at sprede sygdommen. En medlemsstat skal forelægge Kommissionen en plan til godkendelse, førend *nødvaccination* kan påbegyndes. *Nødvaccinations-planen* skal godkendes i komiteprocedure.

Endvidere gives der mulighed for at medlemsstater kan indføre *forebyggende vaccination* af fjerkræ og andre fugle, hvis de vurderer, at bestemte dele af deres område, bestemte karakteristika ved deres fjerkræproduktion eller bestemte kategorier af fjerkræ eller andre fugle er forbundet med en særlig høj risiko for så vidt angår indslæbning og spredning af AI. Medlemsstaten skal forelægge Kommissionen en vaccinationsplan til godkendelse.

Forslaget tilføjer bestemmelser om bekæmpelse af LPAI og HPAI hos andre tamfugle end fjerkræ, såsom fugle i zoologiske haver og truede dyrearter, herunder at fugle/fjerkræ der bliver holdt som kæledyr under særlige vilkår ikke nødvendigvis kræves aflivet ved et udbrud.

Der foreslås nye bestemmelser, som med henblik på at beskytte menneskers sundhed skal sikre samarbejdet mellem medlemsstaternes veterinær- og sundhedsmyndigheder i tilfælde af påvisning af AI. Der skal hurtigt etableres forholdsregler for at forebygge influenzainfektioner hos personer i kontakt med de smittede dyr.

Medlemsstaterne pålægges at opstille beredskabsplaner, og omfattende krav hertil er fastsat i forslaget. Beredskabsplanerne skal tages op til revision mindst hvert femte år. Kommissionen skal afgøre om planen lever op til kravene, og planerne, med eventuelle pålagte ændringer, skal godkendes i komiteprocedure.

Det foreslås desuden, at medlemsstaterne straks skal kunne opstille et nationalt krisecenter for sygdomsbekæmpelse i tilfælde af udbrud, og der opstilles en række krav vedr. tilstedeværelse af tilstrækkelige midler, udstyr, personale, organisation, planer for samarbejde med andre myndigheder m.v. De nationale krisecentre skal straks kunne suppleres af lokale krisecentre, hvor der på tilsvarende vis opstilles en række krav til udstyr og opgavevaretagelse for disse enheder.

Kommissionen tildeles beføjelser til i forskriftkomitéprocedure at kunne iværksætte yderligere og mere specifikke AI-bekæmpelsesforanstaltninger og til at oprette en AI-vaccinebank. Medlemsstaterne vil få adgang til den fælles bank og herudover kan medlemsstater oprette nationale vaccinebanker.

Der er tale om minimumsbestemmelser, og medlemsstaterne har således generelt mulighed for at træffe yderligere foranstaltninger.

Udtalelser

Europa-Parlamentets udtalelse foreligger endnu ikke.

Gældende dansk ret

Aviær influenza er omfattet af lov nr. 432 af 9. juni 2004 om hold af dyr samt bekendtgørelse nr. 921 af 10. november 1994 om særligt smitsomme sygdomme hos fjerkræ og andre fugle i fangeskab.

En vedtagelse af forslaget vil ikke kræve lovændring, men kan implementeres ved ny bekendtgørelse.

Konsekvenser

En vedtagelse af direktivet skønnes at styrke beskyttelsesniveauet i Danmark.

Forslaget skønnes at få statsfinansielle konsekvenser, idet implementeringen af direktivet forudsætter et langt mere aktivt basis-beredskab i Fødevarestyrelsen, herunder en årlig målrettet overvågning, tilpasning og vedligeholdelse af beredskabsplanen for AI samt systematisk efteruddannelse af personale.

Omfanget af de finansielle konsekvenser forventes at blive på ca. 4 mio. kr. årligt. Merudgiften skal finansieres inden for Fødevarestyrelsens ramme, idet der dog eventuelt vil være grundlag for en finansiering af de nye foranstaltninger ved brugerbetaling fra erhvervets side.

Der vurderes ikke at være samfundsøkonomiske konsekvenser af forslaget, men det skal bemærkes, at et eventuelt udbrud af AI i Danmark forventes at få meget voldsomme økonomiske konsekvenser for erhvervet og staten.

Høring

Forslaget er sendt i høring i en kreds af relevante organisationer og institutioner, men der er ikke modtaget høringssvar.

Forhandlingssituationen

Forslag er til drøftelse i en Rådsarbejdsgruppe. Det er forventningen, at Ministerrådet vil blive orienteret ved mødet 20.-21. juni 2005.

Man er fra dansk side ikke bekendt med officielle tilkendegivelser om forslaget i andre medlemsstater.

Regeringens holdning

Regeringen er grundlæggende enig i forslaget.

Tidligere forelæggelse for Folketingets Europaudvalg

Forslaget har ikke tidligere være forelagt Folketingets Europaudvalg.